

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ: ТЕОРІЯ І
ПРАКТИКА**

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERNET CONFERENCE
**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2021

УДК 338.341.1

ІННОВАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСНОДАРСЬКИХ МАШИН І ТЕХНІКИ**Солтис Д.І.**, студент**Розум Р.І.**, канд. техн. наук, доцент

Західноукраїнський національний університет

Овчарук О.В., д-р. с.-г. наук, доцент**Марків М.В.**, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти*E-mail: ovcharuk.oleh@gmail.com*

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Вступ. Інноваційна діяльність є важливою складовою прискорення розвитку сільського господарства. Саме в агросфері, на відміну від інших сфер, розвиток інновацій відбувається більш повільно, що вимагає особливої уваги. Інноваційні процеси у сільському господарстві мають певні особливості, пов'язані із його специфікою, а саме: наявністю живих організмів, сезонністю та підвищеними ризиками тощо. У сільському господарстві України переважають старі традиційні технології, інноваційне оновлення залежить від інвестицій та виходу з тривалого кризового стану аграрної сфери. Разом з тим розвиток аграрного сектора економіки йде випереджаючими темпами в порівнянні з іншими галузями.

На сучасному етапі в практику сільськогосподарських товаровиробників повинні активно впроваджуватися як нові технології, так і нові способи господарювання. Єдиною альтернативою нинішньому стану вітчизняного сільського господарства слід вважати інноваційний розвиток. Широке застосування науково-технічних досягнень є найбільш дієвою і ефективною формою забезпечення сталого розвитку галузі, а сам науково-технічний прогрес визначається можливостями інноваційного шляху розвитку аграрного виробництва.

Постановка завдання. Аграрна політика України спрямована на забезпечення світового рівня ефективності сільськогосподарської галузі за рахунок технологічного і технічного переоснащення основних галузей

сільського господарства та створення системи його життєздатності, самовідтворення й безперервного розвитку. Наукові дослідження в аграрній сфері повинні забезпечити продовольчу безпеку через прогресивні взаємопов'язані процеси. Важлива роль у поліпшенні ефективності аграрного виробництва відведена машино-випробуванням. Згідно з випробування сільськогосподарської техніки (машино-випробування) і технологій - це наукові дослідження з визначення однієї чи кількох характеристик об'єкта оцінки відповідності згідно з процедурою. Сьогодні машино-випробування є сучасною розвинутою галуззю науки і практики, головним завданням яких є:

- проведення державних приймальних випробувань в природно-кліматичних умовах України в господарствах різних форм власності з метою створення інформаційної бази споживчих характеристик технічних засобів для агропромислового комплексу

- випробування з метою оцінки відповідності ТЗ для АПК вимогам Технічних регламентів (функція держави - контроль за безпечністю продукції);

- випробування ТЗ для застосування пестицидів і агрохімікатів (державний екологічний контроль допуску на ринок України ТЗ для застосування пестицидів і агрохімікатів);

- випробування з метою поставлення на виробництво та контролювання якості продукції під час виробництва (приймальні, періодичні, контрольні, кваліфікаційні)

- випробування з метою просування на ринок (фокус-тести, порівняльні та конкурсні випробування).

Виклад основного матеріалу. Матеріально-технічний потенціал інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств, до складу якого в нашому аналізі ми включаємо і технологічний потенціал, розглядаємо як сукупність земельних та матеріально-технічних ресурсів підприємства (будинки, споруди, системи енергопостачання, машини, обладнання, устаткування, інструменти, насіння, добрива, корми, засоби захисту рослин, паливо, енергія та ін.), форм та способів їх поєднання, тобто всі засоби, предмети праці і способи їх поєднання, за рахунок яких сільськогосподарське підприємство забезпечуватиме виробництво сільськогосподарської продукції. Комплексний аналіз матеріально-технічного потенціалу інноваційного розвитку виходить за обсяги однієї статті, тому ми зупинимось лише на окремих його аспектах. За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України, щорічні потреби в оновленні машинно-тракторного парку АПК становлять: 40 тис. одиниць тракторів (у т. ч. з тяговою силою типу Т-150 - 10 тис. од.), 7,5 тис. одиниць зернозбиральних комбайнів, 2,1 тис. одиниць кормозбиральних комбайнів, 50 тис. одиниць ґрунтообробних та посівних машин. Рівень зношеності техніки та обладнання у сільському господарстві станом на 01.05.2013 р. становив 70% (у т. ч. тракторів – близько 78%, зернозбиральних комбайнів – близько 72%). Через фізичне зношення та технічні несправності щорічно не використовується 25-35% тракторів, комбайнів та інших сільськогосподарських машин. Основними машинами сільське господарство

забезпечено лише на 40-50%. Майже 85% технічних засобів, що залишилися у сільськогосподарських підприємствах, відпрацювали по одному і 322 більше нормативних строків, що призводить до грубих порушень технологічних регламентів вирощування сільськогосподарських культур. Як правило, цю техніку намагаються відремонтувати та використовувати надалі.

Кількість тракторів, комбайнів у сільськогосподарських підприємствах в Україні зменшилася. Рівень завантаженості тракторів в Україні є набагато вищим, ніж у країнах ЄС. В Україні на 1000 га ріллі у 2012 р. припадало 8 тракторів, тоді як у Німеччині – 80, у Франції – 80, Польщі – 100, в Італії – 200. Тому в Україні залишається розрив між забезпеченістю технікою сільськогосподарських підприємств та потребою в неї. За оцінкою П.Т. Саблука основними сільськогосподарськими машинами аграрні підприємства забезпечені лише на 45-65%. Статистичні дані засвідчують, що обсяги купівлі всіх видів техніки у 2015 р. були меншими за обсяги закупівлі аналогічної техніки у 2010 р. Тракторів було закуплено у 1,3 рази менше, зернозбиральних комбайнів - у 1,3 рази, кукурудзозбиральних – у 1,5 рази, особливо вражає зменшення закупівлі бурякозбиральних комбайнів – у 4,5 рази. Останній факт є свідченням того, що сільськогосподарські підприємства не планують розвивати виробництво цукрових буряків. Впродовж 2010-2015 рр. у сільськогосподарських підприємствах України відбувалося зростання вартості основних засобів, підвищення фондоозброєності праці та фондооснащеності сільськогосподарських угідь. Але таке зростання не було достатнім для кардинального оновлення основних засобів, перетворення сільськогосподарського виробництва на високотехнологічне, а інновацій - на домінуючий чинник зростання.

Безумовно, впровадження інновацій потребує інвестицій, які залежать від фінансового стану підприємств та доступних для них фінансових ресурсів. Протягом досліджуваного періоду сільськогосподарські підприємства генерували прибуток та здійснювали капітальні інвестиції, але обсяг інвестицій був нестабільним та недостатнім для комплексного оновлення основних засобів підприємств, для чого за оцінками науковців щорічно має інвестуватися 25 млрд. грн. (у цінах 2010 р.) протягом 10 років. Умови економічної кризи накладають суттєві обмеження на розвиток інвестиційних процесів і через високі ризики та нестабільність, і через брак фінансових коштів. Тому слід очікувати скорочення фінансової складової інноваційного потенціалу сільськогосподарських підприємств в найближчі роки. Розглядаючи основи економіки інноваційної діяльності, всесвітньо відомий науковець у цій сфері К. Фрімен приділив увагу мікрорівню, макрорівню економіки та державній економічній політиці. Таким чином підкресливши, що інноваційна активність підприємства залежать і від стратегії розвитку підприємств, його інноваційного потенціалу, і від макроекономічних умов, і від заходів держави, спрямованих на підтримку генерації та впровадження інновацій.

Висновки. Таким чином, ми можемо дійти висновку, що на сучасному етапі інноваційна діяльність у вітчизняних підприємствах, які виробляють сільськогосподарську техніку, має тенденцію до зростання, однак залишається

на низькому рівні, тому не можуть конкурувати із іноземними виробниками сільськогосподарської техніки та приносити прибуток національній економіці, оскільки не відповідають сучасному рівню науково-технічного прогресу. Але за допомогою надання державою фінансової підтримки, запровадження іноземних інвестицій, розвитку інноваційної діяльності, а також забезпечення нормативною підтримкою, вітчизняні виробники сільськогосподарських машин мають великий потенціал.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Луньова В.А/Інноваційний підхід до розвитку матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств України/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dspace.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/8081/1/47.pdf>
2. Кравчук В /Науково-випробувальні дослідження - база техніко-технологічних інновацій/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ndipvt.com.ua/print:zbirnyk_2018_1.html
3. Сарібекян Маруся Самвелівна/Сучасний стан інноваційної діяльності в галузі сільськогосподарського машинобудування/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/Sarebikian.pdf>